

**НАУКОВО - МЕТОДИЧНИЙ
КОМПЛЕКС**

**НЕЛІНІЙНІ АКТУАЛІТЕТИ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОГО
УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ
ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

теоретичний опис

■ ЦЕНТРАЛЬНИЙ
■ ІНСТИТУТ
■ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
■ ОСВІТИ

ТОЛОКА

ГО "Центр освітніх ініціатив "Толока"

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
ЦЕНТРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ**

Науково-методичний комплекс

**НЕЛІНІЙНІ АКТУАЛІТЕТИ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ
ЗАКЛАДАМИ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

теоретичний опис

Київ – 2021

Рекомендовано Вченою радою ДЗВО «Університет менеджменту освіти» протокол № 2 від 12.02.2021 р.

Просіна О. В., Швень Я. Л. Науково-методичний комплекс “Нелінійні актуалітети трансформаційного управління закладами позашкільної освіти”: теоретичний опис. - К., 39 с.

Автори:

Просіна О. В., кандидат педагогічних наук, доцент,

Швень Я. Л., кандидат психологічних наук, доцент.

Рецензенти:

Сорочан Т. М. – доктор педагогічних наук, професор, директор Центрального інституту післядипломної освіти Державного закладу вищої освіти “Університет менеджменту освіти”;

Вербицький В. В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України

Зміст

Пояснювальна записка.....	5
Програма науково-методичного комплексу.....	6
Структура науково-методичного комплексу.....	11
Договори про співпрацю.....	37
Відомості про авторів.....	38
Відеопрезентація науково-методичного комплексу.....	39

Пояснювальна записка

Актуальність науково-методичного комплексу визначається галузевою специфікою і спрямуванням професійної діяльності керівників закладів позашкільної освіти, що в умовах соціальних трансформацій в Україні позначена викликами відкритого суспільства щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими та конкурентоспроможними на ринку освітніх послуг фахівцями; сучасними вимогами щодо форм, методів, технологій і засобів професійно-педагогічної й управлінської діяльності керівників; здобутками соціальної, педагогічної, психологічної, управлінської, економічної, правової, технологічної галузей наукового знання, що в сукупності впливає сьогодні на діяльність позашкільного закладу освіти та зумовлює потребу оновлення управлінської компетентності його керівника в різних формах системи підвищення кваліфікації.

На початку ХХІ століття потреба оновлення змісту освіти на всіх її ланках актуалізувала інтеграційні процеси, які не лише стали пріоритетним напрямом загального розвитку, але й набули характеру конкретного шляху реалізації завдань, спрямованих на впровадження в позашкільні фундаментальних принципів освіти: від формування цілісної картини світу, планетарного мислення, вміння об'єднати в єдину цілісну систему вузькі галузеві проблеми до національної спрямованості освіти, яка передбачає інтеграцію освіти з національною історією, традиціями, українською культурою, відкритість освіти та її інтеграцію у світовий освітній простір.

Особливо актуальною є проблема професійного розвитку педагогічних кадрів для управління закладами позашкільної освіти з огляду на інтегративні стратегії розвитку загальної середньої освіти в цілому, сучасні освітні реформи, оновлені функції й можливості закладів позашкільної освіти. Підвищення кваліфікації керівників цієї категорії освітніх установ має враховувати специфіку організації їх діяльності як дорослих «учнів», отже навчання має бути персоніфікованим, мати обґрунтовану практичну спрямованість, особистісний сенс розвитку професіоналізму й духовної зрілості.

На сучасному етапі освітніх трансформацій важливим є вдосконалення та осучаснення змісту позашкільної освіти через диджиталізацію освітнього середовища, технологізацію освітньої діяльності, оновлення форм організації освітнього процесу, розвиток партнерства, створення педагогічних новацій та активне їх упровадження в діяльність закладів позашкільної освіти, загалом - оновлення управлінських компетенцій засобами трансформаційних змін в умовах парадигмальних перетворень. Тож, актуальність даної проблеми зумовила розроблення і підготовку науково-методичного супроводу міжкурсового періоду фахівців системи позашкільної освіти, чим і обґрунтовано створення науково-методичного комплексу *“Нелінійні актуалітети трансформаційного управління закладами позашкільної освіти”*.

Програма науково-методичного комплексу

Науково-методичний комплекс спрямований на забезпечення неперервного професійного саморозвитку й самовдосконалення керівників закладів позашкільної освіти, які, оновивши власну управлінську компетентність, сприятимуть ефективному навчанню колег і підлеглих, активному творчому спілкуванню з батьками вихованців, вивченню колективом очолюваної установи передового педагогічного досвіду, опануванню нових ідей і здобутків в умовах соціальних трансформацій в українському соціумі.

Мета науково-методичного комплексу – формування й розвиток управлінської компетентності як професійної в керівників закладів позашкільної освіти в міжкурсовий період з урахуванням актуальних питань функціонування очолюваних установ в умовах суспільних трансформацій.

Завдання:

- удосконалення та оновлення знань і вмінь із теоретико-методологічних, правових, управлінських, філософських та інших аспектів забезпечення ефективної професійної діяльності в умовах соціальних трансформацій;
- оновлення знань з управління закладом позашкільної освіти, виявлення сучасного розуміння сутності, функцій, принципів, підходів до організації діяльності установи на засадах взаємодії з державою, сім'єю і громадськістю;
- набуття додаткових і вдосконалення наявних знань і вмінь з управління закладом позашкільної освіти, упровадження сучасних форм і методів виховання молоді в позашкільлі;
- активізація самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення та особистісного розвитку керівників закладів позашкільної освіти, використовуючи науково-методичний комплекс;
- підвищення методичного й практичного рівнів професійної компетентності керівників з питань соціального партнерства закладу позашкільної освіти та сім'ї, зокрема: побудови соціального партнерства закладу позашкільної освіти та сім'ї в Україні та закордоном; виявлення й розуміння тенденцій розвитку сучасної сім'ї; технологій організації партнерської взаємодії сім'ї і закладу позашкільної освіти; формування готовності педагогів до інновацій, творчого пошуку, самоосвіти, співпраці;
- розвиток умінь взаємодіяти з державними й місцевими органами влади, місцевим самоврядуванням, міжнародними й вітчизняними громадськими організаціями, освітніми фондами, батьками, установами освіти й культури.

Зміст науково-методичного комплексу орієнтований на реалізацію принципів і моделей відкритої освіти, інтегрує основні методологічні підходи до освіти дорослих, зокрема:

андрагогічний – спрямування процесу освіти дорослого; стимулювання до самовдосконалення, набуття професійної підготовки та перепідготовки на засадах інтегрування особистісно орієнтованого, творчого, індивідуального підходів з урахуванням особливих якостей у навчанні дорослих;

антропологічний – об'єднання особисто і суспільно значущих інтересів окремої людини й суспільства під час навчання, адже в процесі взаємодії враховуються аспекти гуманізації праці, соціалізації, демократизації управління;

соціологічний – виявлення існуючих закономірностей організаційної культури освітніх співтовариств у межах соціальної взаємодії, презентування відповідного досвіду управління закладами освіти в колі соціальних норм, ролей, відносин, які постійно оновлюються;

психологічний – орієнтований на вивчення суб'єктивних проявів поведінки індивідів у ході навчання (потреби, мотиви, інтереси, бажання ін.), проведення діагностування, спостережень і аналізу освітньої діяльності;

культурологічний – зумовлений об'єктивним зв'язком людини з культурою як системою цінностей; засвоєння культури є розвитком самого індивіда і становленням її як творчої особистості; спрямовує розглядати освіту в контексті культури як багатовимірне явище;

синергетичний – зумовлює об'єктивні закони міждисциплінарної взаємодії в процесі навчання, виявляє закономірності і принципи, покладені в основу самоорганізації в соціальних відкритих системах;

аксіологічний – розглядає розвиток особистості як «інтеріоризацію людських цінностей»; цінності не транслюються суб'єктами освітнього процесу під час навчання, а переживаються й привласнюються, тобто стають надбанням групи як спільні цінності, які визначають напрямок розвитку та спільної діяльності під час навчання;

системний – на основі загальнонаукової методології, як цілісне структуроване утворення, у якому взаємопов'язані компоненти: мета освіти, зміст, форми і засоби, технології, а також послідовно реалізуються всі етапи професійно-особистісного розвитку, за якого підвищення кваліфікації стає ефективною діяльністю всіх суб'єктів процесу навчання (куратора-тьютора, педагогічного працівника, викладацького складу та ін.);

діяльнісний – визнання діяльності основним засобом і умовою розвитку дорослої особистості як слухача курсів підвищення кваліфікації, що вимагає спеціальних зусиль, спрямованих на відбір і організацію діяльності особистості, активізацію і переведення в позицію суб'єкта навчання, встановлення партнерських стосунків; андрагог активізує, стимулює до навчання, створює умови для самовдосконалення, мотивує до саморозвитку;

діалогічний – ідея діалогу є організаційно-ціннісним чинником у взаємодії між слухачами й андрагогами, у діалозі відбувається примноження або нівелювання групових цінностей – ядра освітньої культури; активність особистості розглядається в контексті взаємин з іншими на основі діалогу;

гуманістичний – людиноцентристські цінності в освіті, піднесення людини, віра в неї, у першу чергу в позитивність її намірів, допомога на шляху її зростання;

рефлексивний – активність суб'єктів освітнього процесу, перехід з позиції «реагування» в позицію «інтенсивного саморозвитку», розширення суб'єктивності в навчанні, здатність до самоаналізу й самостійного планування подальшої індивідуальної освітньої траєкторії для саморозвитку.

Науково-методичний комплекс розроблено з урахуванням системоутворювальних принципів освітнього процесу, зокрема:

пріоритетності самостійного навчання як створення можливостей для дорослої людини для ознайомлення з навчальними матеріалами, надання можливості для осмислення процесів і технологій їх виконання;

спільної діяльності того, хто навчається, з одногрупниками та андрагогом при підготовці та в освітньому процесі, коли відправною точкою процесу навчання є виявлення потреб слухачів, їхніх очікувань через індивідуальні та групові обговорення;

використання наявного управлінського та педагогічного досвіду, що ґрунтується на активних методах навчання, які стимулюють творчу роботу слухачів;

коригування застарілого досвіду та особистісних установок, що перешкоджають освоєнню нових знань, передбачає використання як професійного, так і соціального досвіду, що вступає в протиріччя з вимогами часу, цілями сучасної освіти;

індивідуального підходу до навчання на основі особистісних потреб з урахуванням соціально-психологічних характеристик особистості і тих обмежень, які зумовлюються діяльністю, наявністю вільного часу, фінансових ресурсів тощо;

елективності навчання з метою надання слухачам курсів підвищення кваліфікації свободи вибору цілей, змісту, форм, методів, джерел, засобів, термінів, місця навчання, оцінювання результатів тощо;

системності навчання, що взаємозумовлює цілі і зміст навчання, форми, методи, засоби, оцінку результатів; систематичність, тобто безперервність і регулярність навчання з урахуванням результатів попереднього навчання і нових потреб у навчанні;

актуалізації результатів навчання, що спрямований на якнайшвидше використання їх у практиці, інтегрує принципи системності, практичної затребуваності результатів навчання, індивідуального підходу, використання напрацьованого досвіду;

розвитку дорослого, що спрямовує навчання на його особистісне вдосконалення, розвиток здібностей до самонавчання та досягнення нового в процесі практичної діяльності;

науково-методичного супроводу як неперервної підтримки творчих ініціатив керівника позашкільного закладу освіти, інновацій на всіх етапах міжкурсового періоду, ефективного наукового, інформаційного, професійно-

кваліфікаційного забезпечення процесу самовдосконалення й самореалізації, професійної мотивації до виконання професійних ролей;

моніторингу якості, що забезпечує можливість перманентного вимірювання й оцінювання професійного розвитку, професійної акмединаміки на всіх етапах міжкурсового періоду.

Навчально-методичний комплекс спрямований на розвиток ключових компетентностей, зокрема освітологічної, інтегральної, науково-методичної, інноваційно-дослідницької, компетентності з інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку, андрагогічної, акмеологічної компетентностей тощо, сукупність яких забезпечує успішну управлінську діяльність керівника закладу позашкільної освіти в умовах соціальних трансформацій.

Очікувані результати опрацювання матеріалів науково-методичного комплексу:

Знання і розуміння	<ul style="list-style-type: none"> - мети, завдань реформування освіти в Україні, зокрема позашкільної освіти; - основних запитів замовників освітніх послуг і ключових стейкхолдерів на зміни в позашкільній освіті в умовах соціальних трансформацій; - вимог до ключових компетентностей особистості як фахівця ХХІ століття; - нових моделей організації позашкільної освіти в умовах соціальних трансформацій; - місії, ролей і функцій позашкільної освіти, взаємозв'язку з Новою українською школою; - інноваційних умов забезпечення професійного розвитку педагогів у закладі позашкільної освіти; - якісних показників управлінської діяльності; - шляхів модернізації діяльності закладу позашкільної освіти в умовах соціальних трансформацій
Розвинені вміння	<ul style="list-style-type: none"> - організовувати ефективний освітній процес в закладі позашкільної освіти та управляти ним на засадах компетентнісного, аксіологічного, особистісно орієнтованого, культурологічного й системного підходів; - урахувати професійні потреби і запити педагогічних працівників закладу, мотиви їх діяльності, попередній досвід, здібності, активність, інші індивідуально-психологічні особливості тощо в

	<p>управлінській діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> - моделювати в закладі позашкільної освіти сучасну програму професійного розвитку педагогічних працівників, інноваційні форми формальної і неформальної освіти; - організовувати діяльність професійних об'єднань закладу позашкільної освіти як середовища безперервної освіти; - проектувати власну програму професійного розвитку впродовж усього життя; - взаємодіяти з державними й місцевими органами влади, місцевим самоврядуванням, міжнародними й вітчизняними громадськими організаціями, освітніми фондами, батьками, установами освіти й культури тощо; - адекватно й своєчасно реагувати на зміни в позашкільній освіті, пов'язані з сукупністю суспільних викликів
<p>Диспозиції (цінності, ставлення)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - морально-етичні (моральність, гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей, любов до дітей); - соціально-політичні (патріотизм, свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, повага до закону, солідарність, відповідальність, здатність до діалогу); - дитиноцентризм, людиноцентризм; - готовність до змін, гнучкість, професіоналізм, професійний розвиток; - рефлексія власної професійної діяльності.

Ключові слова: взаємодія; взаємодоповнювальні команди; ефективні форми і методи навчання дорослих; креативний менеджмент; професійний розвиток; соціальні трансформації; соціальне партнерство; управління закладом позашкільної освіти; управлінська компетентність.

Структура науково-методичного комплексу

Науково-методичний комплекс складається з:

Посібника “Управління закладом позашкільної освіти: сучасні тренди, співпраця, проекти”;

Освітніх програм заходів для міжкурсового періоду неперервного професійного розвитку фахівців позашкільної освіти;

Відкритого контенту;

Авторських публікацій для інформальної освіти фахівців;

Договорів про співпрацю.

КОРОТКА АНОТАЦІЯ ПОСІБНИКА

Управління закладом позашкільної освіти: сучасні тренди, співпраця, проекти: посібник / за науковою редакцією, упорядкуванням О. Просіної, Я. Швень. – К., ТОВ “Білоцерквдрук”. – 252 с.

Посібник “Управління закладом позашкільної освіти: сучасні тренди, співпраця, проекти” підготовлено авторами спільно з колективом Комунального закладу Київської обласної ради «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини» у межах договору про співпрацю.

Посібник призначено для інформальної освіти керівників закладів позашкільної освіти (в умовах міжкурсового періоду неперервного професійного розвитку). У змісті першого та другого розділів враховано сучасні актуалітети управлінської діяльності, психології управління (1 і 2 розділ містить теоретичну і практичну складову, представлений теоретичним блоком, діагностичним комплексом методик, практикумом із вправами, візуалізованим щоденником керівника для планування діяльності). У третьому розділі представлено індивідуальні проекти для позашкільної освіти (10 проектів, із представленими освітніми практиками для позашкільної освіти, SWOT аналізом тощо), розроблені практиками – педагогічними працівниками КЗ КОР «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини», як результат спільної взаємодії між Центральним інститутом післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України в рамках комплексної наукової теми Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти «Трансформація професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого

університету післядипломної освіти» (01.12.2020-01.12.2025 рр.) (№ 0120U104637) і в рамках експериментального дослідження «Теоретичні і методичні основи управління системою освітньої діяльності закладу позашкільної освіти», заочною Міжвідомчою радою з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології № 894 від 26.06.2019 року.

Посібник призначений для педагогічних працівників закладів позашкільної освіти, організаторів післядипломної освіти, а також усіх, хто цікавиться питаннями модернізації вітчизняної системи післядипломної педагогічної освіти з проєкцією на діяльність закладів позашкільної освіти.

КОРОТКА АНОТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ЗАХОДІВ ДЛЯ МІЖКУРСОВОГО ПЕРІОДУ

Протягом 2020-2021 років у межах міжкурсового періоду професійного розвитку фахівців позашкільної освіти було проведено низку заходів - формального і неформального рівня.

1. *Методологічний семінар для керівників закладів позашкільної освіти Київської області «Позашкільна освіта Київщини: стратегія – 2020»*

Виступи:

Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах нових правил підвищення кваліфікації (**Тамара Сорочан**, директор Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор)

Стратегія розвитку позашкільної освіти Київщини: цілі та пріоритети (**Жанна Осипенко** т. в. о. директора департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації)

Організації освітніх й управлінських процесів та внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності у закладі позашкільної освіти (**Алла Бондар**, заступник Голови Державної служби якості освіти України)

Модель системи управління освітньою діяльністю закладів позашкільної освіти (**Ольга Просіна**, завідувач кафедри філософії і освіти дорослих ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, кандидат педагогічних наук) та інші.

2. *Онлайн-семінар для заступників директорів та методистів закладів позашкільної освіти Київської області «Технології моделювання професійної діяльності педагогів закладів позашкільної освіти: поради, ідеї, практики»*

Виступи:

Розвиток професійної компетентності педагогів: сучасний інструментарій. Використання віртуальної дошки у фаховій діяльності педагога (**Олексій Самойленко**, доцент кафедри філософії і освіти дорослих ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, кандидат педагогічних наук)

Дистанційне навчання в асинхронному режимі: теорія та практика (**Ольга Просіна**, завідувач кафедри філософії і освіти дорослих ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, кандидат педагогічних наук)

Фасилітативне управління професійним розвитком педагогічних працівників закладів позашкільної освіти (**Ярослава Швень**, доцент кафедри філософії і освіти дорослих ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, кандидат психологічних наук).

Професійний супровід інноваційної діяльності педагогів закладів позашкільної освіти: моделювання партнерської взаємодії (**Антоніна Розумнюк**, заступник директора Васильківського міського центру дитячої та юнацької творчості)

Технологія проектно-впроваджувальної діяльності як вектор професійного самовираження педагогів. Проєкт «Екологічний кластер «EcoWorldKids»: досвід впровадження (**Інна Пахомова**, завідувач еколого-натуралістичного відділу КЗ КОР «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини») та інші.

3. *Курси підвищення кваліфікації у рамках неформальної освіти для організації яка навчається* «Вишгородський міський центр художньо-естетичної творчості учнівської молоді «Джерело» за темами: «Трансформаційний менеджмент в умовах змін», «Креативна матриця прийняття управлінських рішень», «Розробка і створення авторського відеоскрайбінгу».

4. *Підготовка керівників закладів освіти для написання та реалізації проєктів у рамках афілійованого практикуму для директорів закладів позашкільної освіти Київської області «Інноваційний розвиток закладу позашкільної освіти: реалізація освітньої функції» (2019 рік)* Відбулася Інтерактивна комунікація «Педагогічний інструментарій сучасного керівника» (**Ольга Просіна**, доцент кафедри філософії і освіти дорослих ЦПО ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, кандидат педагогічних наук, **Людмила Шевченко**, заступник директора КЗ КОР «ЦТДЮК»).

5. *Освітні програми курсів, вебінарів, практикумів.* Програми оприлюднено на сайті «Толока»: <http://toloka.org.ua/programs/>

- ✓ Програма підвищення кваліфікації “Трансформаційний менеджмент в умовах реформування освіти”
- ✓ Програма вебінару «Креативна матриця прийняття ефективних рішень»
- ✓ Програма марафону “Освітні інсайти”
- ✓ Програма Онлайн-Інтенсиву “Розробка і створення авторського відео скрайбінг”
- ✓ Програма вебінару «Марафон як технологія освіти дорослих у системі неформальної освіти: практичний аспект»
- ✓ Програма дистанційного модуля «Особливості проведення марафону в системі неформальної освіти дорослих»
- ✓ Програма очно-дистанційного модуля «Викладання мистецтва в закладах загальної середньої освіти: від теорії до практики »
- ✓ Програма вебінару: “Як поєднати в STEAM- проєкті математику, мистецтво та технології?”
- ✓ Програма інтенсивного онлайн-курсу «Сучасна мистецька освіта: від теорії до практики»
- ✓ Програма підвищення кваліфікації “Мистецькі діалоги: імпровізація як шлях до свободи”
- ✓ Програма онлайн курсу «Психолого-фасилітативний супровід якості освітнього процесу закладу фахової передвищої освіти»
- ✓ Програма вебінару “Авторські ігрові прийоми у музичній освіті дітей дошкільного та молодшого шкільного віку”
- ✓ Програма вебінару для заступників директорів та методистів закладів позашкільної освіти

Заходи в межах реалізації науково-методичного супроводу професійного розвитку фахівців системи закладів позашкільної освіти в міжкурсовий період

Тренінг для директорів, заступників директорів закладів освіти і усіх зацікавлених освітян «Ідеальний керівник. Чому ним не можна стати?»

Тренінг для директорів, заступників директорів закладів освіти і усіх зацікавлених освітян «Ідеальний керівник. Чому ним не можна стати?»

Тренінг для директорів, заступників директорів закладів освіти і усіх зацікавлених освітян «Ідеальний керівник. Чому ним не можна стати?»

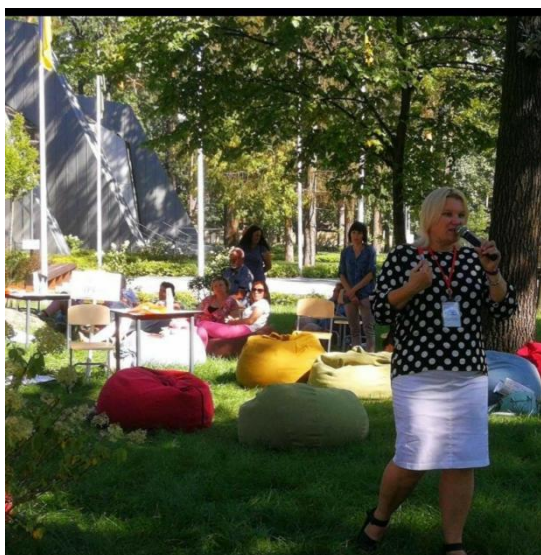

Всеукраїнська осіння освітня толока

Всеукраїнська осіння освітня толока

Всеукраїнська літня освітня толока

Всеукраїнська літня освітня толока

Всеукраїнська літня освітня толока

Методологічний семінар для керівників закладів позашкільної освіти Київської області
«Позашкільна освіта Київщини: стратегія – 2020»

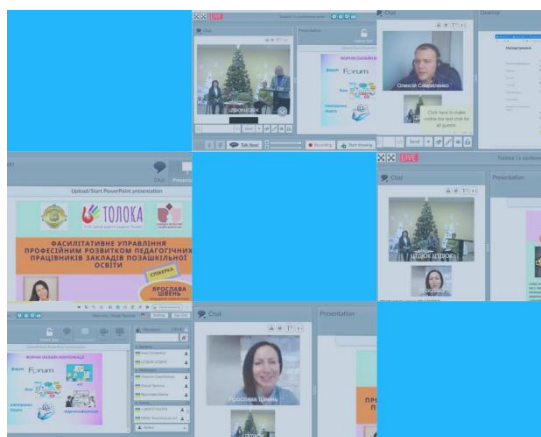
Вебінар для заступників директорів та методистів закладів позашкільної освіти Київської області «Технології моделювання професійної діяльності педагогів закладів позашкільної освіти: поради, ідеї, практики» (11 грудня 2020 р.)

Організатори події: Департамент освіти і науки Київської обласної державної адміністрації, Комунальний заклад Київської обласної ради «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини»

Вебінар для заступників директорів та методистів закладів позашкільної освіти Київської області «Технології моделювання професійної діяльності педагогів закладів позашкільної освіти: поради, ідеї, практики» (11 грудня 2020 р.)

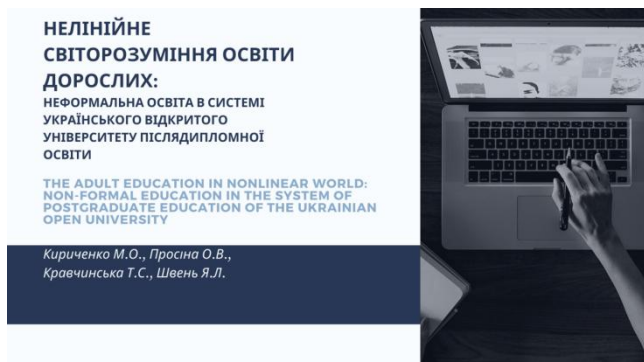
Організатори події: Департамент освіти і науки Київської обласної державної адміністрації, Комунальний заклад Київської обласної ради «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини»

Вебінар для заступників директорів та методистів закладів позашкільної освіти Київської області «Технології моделювання професійної діяльності педагогів закладів позашкільної освіти: поради, ідеї, практики» (11 грудня 2020 р.)

Організатори події: Департамент освіти і науки Київської обласної державної адміністрації, Комунальний заклад Київської

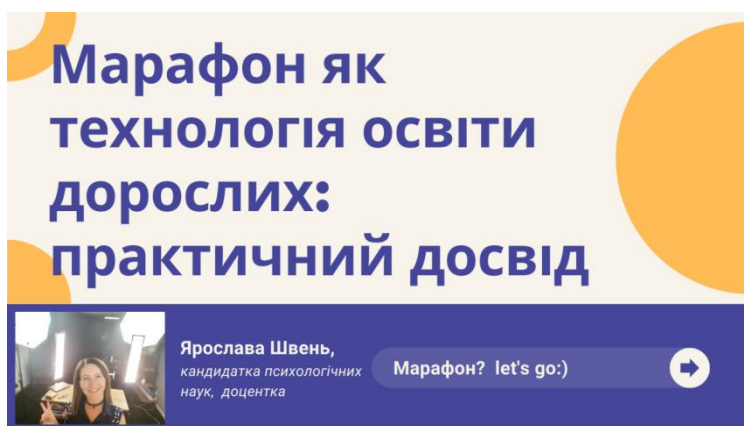
обласної ради «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини»

Міжнародна науково-практична конференція «Професійний розвиток фахівців в умовах цифровізації суспільства: сучасні тренди» (12-13 листопада 2020 року, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти НАПН України»).

Виступ Кириченка М.О., Просіної О.В., Швень Я.Л., Кравчинської О.В.: Нелінійне світорозуміння освіти дорослих

Режим доступу:
<http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722608>

Вебінар для ГО Толока, спікер - Швень Я. Л., кандидат психологічних наук, доцент (26 квітня 2020 року, м. Київ)

“Марафон як технологія освіти дорослих: практичний досвід”.

Режим доступу:
<https://youtu.be/b1924ujSNKQ>;

Режим доступу:
<http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721918>

XXVIII щорічна конференція «Відроджені гімназії України» «Інноваційний менеджмент як необхідна умова розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти» (21-26 вересня 2020 року, м.м. Краматорськ-Слав'янськ-Святогірськ-Бахмут-Соледар)

Виступ Швень Я. Л., кандидата психологічних наук, доцента “Розвиток ключових умінь 21 століття в контексті реалізації компетентнісного підходу”

Режим доступу:

<http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/72191>

6

Вебінар для заступників директорів та методистів закладів позашкільної освіти Київської області «Технології моделювання професійної діяльності педагогів закладів позашкільної освіти: поради, ідеї, практики» (11 грудня 2020 р.)

Організатори події: Департамент освіти і науки Київської обласної державної адміністрації, Комунальний заклад Київської обласної ради «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини»

Виступ Швень Я. Л., кандидата психологічних наук, доцента “Фасилітативне управління професійним розвитком педагогічних працівників закладів позашкільної освіти”

Режим доступу:

<http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/72296>

8

Дискусійна панель у форматі печатка «Культурна компетентність у професійному розвитку особистості» у рамках заходів виставки «Освіта та кар'єра-2020» (20 листопада 2020 року, м. Київ). Організатори - кафедра філософії і освіти дорослих ДЗВО УМО

Виступ Швень Я. Л., кандидата психологічних наук, доцента: Сугестивний дискурс в психолінгвістичному вимірі освіти дорослих

Режим доступу:

<https://youtu.be/6eVV9Ka6VPE>

Всеукраїнська науково-практична конференція «Позашкільна освіта у викликах сучасності: досягнення та вектори розвитку» (22 квітня 2021 року). Співорганізатори - кафедра філософії і освіти дорослих ДЗВО УМО

Виступи:

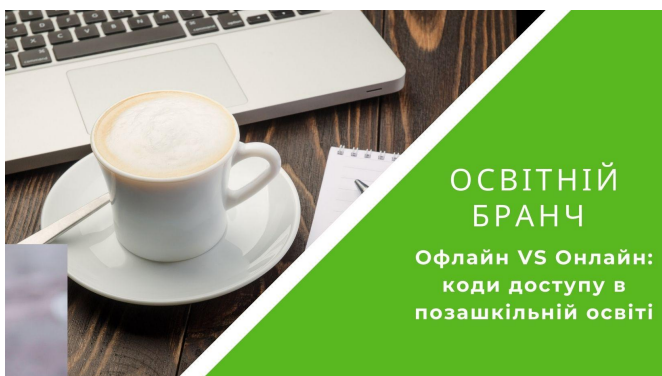
Просіна О. В., кандидата педагогічних наук, доцента: Управління закладом позашкільної освіти: сучасні тренди, співпраця, проекти

Швень Я. Л., кандидата психологічних наук, доцента: Психологічні засади індивідуалізації навчання в закладі позашкільної освіти: тьюторинг, скаффолдинг

Режим доступу:

https://youtu.be/jsT8_iNPD-k

Освітній бранч "Офлайн VS
Онлайн: коди доступу в
позашкільній освіті" (30 червня
2021 року)

Організатори - кафедра філософії і
освіти дорослих ДЗВО УМО

Режим доступу:

<https://youtu.be/-9xOrED1ctk>

КОРОТКА АНОТАЦІЯ ВІДКРИТОГО КОНТЕНТУ

Відкритий контент науково-методичного супроводу неперервного професійного розвитку фахівців закладів позашкільної освіти представлений персональним сайтом, відкритими соціальними мережами і використовується в межах авторського проекту “*Освітня толока*” (рекомендований до впровадження на засіданні кафедри філософії і освіти дорослих № 9 від 27 листопада 2019 року).

Під поняттям *проект* ми розуміємо комплекс дій, спрямованих на отримання унікального результату, що може бути продуктом чи послугою. Сутність результату – його зміст. Для професійного розвитку керівників і педагогічних працівників – це розвиток компетентностей. Проекти як види діяльності щодо розвитку професіоналізму мають низку спільних ознак, властивостей, що й робить їх проектами, а саме: спрямованість на досягнення конкретних цілей; координація виконання взаємозалежних дій; обмеженість тривалості у часі з певним початком і кінцем; певною мірою неповторність й унікальність тощо.

Дати початку й завершення проекту:

грудень 2019 – грудень 2024 (з умовою можливої подальшої пролонгації)

У системі післядипломної педагогічної освіти відбувається активний пошук та апробація альтернативних форм безперервного професійного розвитку впродовж усього міжкурсного періоду. Неформальна освіта несе у собі потужний ресурс для розвитку освітян у процесі безперервного професійного розвитку.

Проект професійного розвитку «Освітня толока» – це довгостроковий проект кафедри філософії і освіти дорослих Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університету менеджменту освіти» НАПН України і ГО «Центр освітніх ініціатив «Толока» (автор ідеї, координаторка проекту – кандидат педагогічних наук, О. В. Просіна).

Проект професійного розвитку «Освітня толока» є продовженням проекту «Толока позашкільників», який відбувся протягом 2017-2019 р.р., до

проекту було залучено понад 500 учасників з усіх регіонів України. У рамках проекту відбулося 7 освітніх подій за темами: соціальне партнерство позашкільного навчального закладу та сім'ї; креативний менеджмент в епоху змін, формування національно-культурної ідентичності зростаючої особистості в сучасних умовах, управління проектною діяльністю в позашкільному навчальному закладі; технологія управління виховною діяльністю в позашкільному навчальному закладі; особистісна зрілість управлінця позашкільного закладу в умовах освітніх трансформацій; управління проектною діяльністю в позашкільному навчальному закладі.

У ході діагностики результатів проекту професійного розвитку «Толока позашкільників» спостерігали позитивну динаміку, яка свідчить про актуальність, ефективність та високий рівень зацікавлення учасників проекту в навчанні.

Проект професійного розвитку «Освітня толока» направлений на реалізацію актуальних освітніх проблем, що стають перед педагогічними працівниками в умовах реформування освіти для успішної їх актуалізації.

Перша проблема пов'язана з потребою модернізувати підходи управління освітньою діяльністю в закладах освіти, які відповідають сучасній соціальній ситуації. Значні зміни, які відбуваються в суспільстві і світі зокрема, впливають на оновлення системи поглядів, на процес освіти громадянина-патріота, інноватора і віддзеркалюють передусім безпосередні зміни самої людини. Задля цього потрібно модернізувати управлінські підходи, оскільки в закладах освіти простежується загальна освітня тенденція, що характеризується штучною інноваційністю, адже управлінці навчальних закладів проголошують упровадження чисельних інновацій, тоді як практично, у своїй значній більшості, упроваджуються застарілі, але звичні для всіх освітні підходи.

Друга проблема — подолання авторитарних стереотипів в освітньому процесі перехід, перехід на демократичні підходи взаємодії з учнями, що передбачає суб'єкт-суб'єктний спосіб організації взаємин між освітянами і учнями, батьками, ключовими стейкхолдерами. Проблема демократизації освітнього процесу стає пріоритетною потребою в управлінні, сприяє вихованню самостійної, відповідальної, творчої, високодуховної особистості. Демократизація як форма взаємодії є однією із вищих цінностей, сприяє розширенню прав, а, отже, й обов'язків та відповідальності всіх ланок освітньої системи.

Третя проблема — пошук ефективних технологій, методів і засобів навчання, що ґрунтується на партнерській взаємодії всіх учасників освітнього процесу, спрямовані на формування особистості учня, їхню самореалізацію і творчий розвиток.

Четверта проблема — пошук альтернативних форм і сучасного змісту, добір методів і засобів розвитку професіоналізму педагогічних працівників на андрагогічних засадах.

П'ята проблема — створення умов для об'єднання освітян з різних регіонів України в освітянські професійні спільноти для продукування та розвитку нових педагогічних ідей, спільних проектів, культурних продуктів тощо.

Шоста проблема — створення позитивного іміджу вчителя в суспільстві через залучення лідерів думок з різних регіонів для поширення інформації про позитивні освітянські практики, методичні здобутки, професійні успіхи освітян.

Мета проекту «Освітня толока» — формувати професійні компетентності педагогічних працівників в умовах неформальної освіти для впровадження сучасних освітніх технологій в управлінську та освітню діяльність закладів освіти.

Завдання проекту:

- ✓ сприяти професійному саморозвитку у процесі самоосвітньої діяльності;
- ✓ актуалізувати суб'єктний досвід, рефлексійні позиції педагогічних працівників;
- ✓ створити умови для особистісного професійного розвитку з урахуванням індивідуальних потреб, мотивації, професійних запитів, потенційних можливостей і практичного досвіду кожного з учасників проекту;
- ✓ підсилити особистісну відповідальність у процесі активного навчання та в практичній діяльності;
- ✓ забезпечити варіативність форм, змісту, методів навчання;
- ✓ залучати учасників проекту до активної спільної навчальної діяльності;
- ✓ провести експериментально-дослідницьку роботу по впровадженню моделі управління РАЕІ доктора І.Адізеса¹

---

¹ Доктор Адізес є засновником і генеральним директором Інституту Адізеса Adizes Academy of Management, організації, що спеціалізується на управлінні змінами. І. Адізесом розроблено модель управління РАЕІ, вчений розглядає стилі менеджменту (відповідно типи менеджерів), в контексті чотирьох функцій, які повинен виконувати менеджмент і які визначають та формують систему діяльності будь-якої організації. **Producing (P)** — виробництво результатів - перша і найважливіша функція, яку менеджмент повинен виконувати в будь-якій організації — це створення результатів (P), заради яких існує ця компанія або структура. **Administrating (A)** — адміністрування. Функція потрібна, щоб забезпечити чіткість, порядок, контроль в системі роботи закладу та організаційних процесів загалом. І. Адізес підкреслює, що у закладі повинні робитися правильні речі в правильній послідовності та з правильною інтенсивністю. Тому, завдання Адміністратора (A) — забезпечити ефективність діяльності системи як організації у короткостроковому аспекті. **Entrepreneuring (E)** — підприємництво. Мета функції підприємництва (E) — аналіз змін навколишнього оточення, значущих для зокрема для освітнього закладу, планування та визначення курсу розвитку діяльності закладу з урахуванням цих змін. Тому справа Підприємця (E) — творчість, інноваційність, готовність ризикувати. **Integrating (I)** — інтегрування. Метою функції інтегрування (I) є взаємодія. Якщо ця функція виконується добре, люди працюють як одна команда і можуть впоратися з будь-яким завданням. Тому завданням Інтегратора (I) є заохочення потреб у взаємодії та формування команди.

- ✓ апробувати технологію управління освітньою діяльністю в закладах позашкільної освіти (авторка к.п.н., О. В. Просіна).

Однією з важливих засад проекту професійного розвитку «Освітня толока» є створення інтенсивних програм, які забезпечують кращі результати за значно коротший час. Інтенсивні програми у рамках проекту розробляються спільно з учасниками проекту, максимально враховується їх запит. Інтенсивне навчання від звичайного полягає не лише у значній економії часу, але і у високій ефективності. Відбувається максимальне занурення у проблему та активне її відпрацювання.

Гнучкість та різноманітність змісту, засобів і методик, часу та місця навчання – є ключовими елементами проекту.

Дієвість навчання є важливою умовою реалізацію проекту. Більше програвати на практиці, відпрацьовувати, а потім вже аналізувати, узагальнювати та дискутувати. Пропонувати конкретні інструменти, які є дієвими і ефективними. Під час майстер класів, тренінгів ми чітко називаємо і працюємо з «прихованими» запитаннями. Англійський вислів: «An elephant in the room», який у перекладі значить: «У кімнаті є слон!». Під цією метафорою англійці розуміють, що якщо ви говорите, що в кімнаті є слон, ви маєте на увазі, що існує очевидна проблема або складна ситуація, про яку люди не хочуть говорити.

Надавати підтримку вчасно педагогам є викликом для організаторів та тренерів проекту професійного розвитку «Освітня толока». Мати весь час зворотній зв'язок з освітянами, розтлумачити складні питання, які виникають під час робочого, рутинного, щоденного процесу. Бути поряд і разом долати складнощі. Консультування, наставництво, фасилітація, коуч - задіяно різноманітні форми, що допомагають підтримати педагогічних працівників та сприяти їхньому саморозвитку під час проходження всіх етапів «Освітньої толоки».

У процесі реалізації проекту передбачено формування нового ставлення у педагогічних працівників до себе; зміна відповідальності перед собою та іншими людьми, теперішнім і наступним поколіннями за наслідки своєї соціально-перетворювальної діяльності.

Крім професійного навчання у проекті передбачено експериментально-практична діяльність з впровадження в управлінську діяльність закладів освіти методології Іцхака Адізеса РАЕІ.

Цільова аудиторія

Проект спрямований на керівників закладів освіти, методистів РМЦ (РМК), вчителів, вихователів, керівників гуртків та усіх зацікавлених осіб.

Нові освітні моделі сприятимуть комунікації між громадою та освітніми закладами як осередками культури, тому до цільової групи відносимо батьків, інших мешканців мікрорайону та населеного пункту.

Проект розрахований на посилення впливу шляхом:

- ✓ Систематичного висвітлення подій (фото та інформація), які відбуваються в межах проекту на сайтах закладів освіти України, соціальних мережах.
- ✓ Проведення освітніх толок у різних областях України для зміцнення зав'язків між регіонами країни.
- ✓ Написання та подання до друку статей у фахові видання України для поширення досвіду.
- ✓ Залучення на підсумкові події Толок ЗМІ.

Задля реалізації мети і завдань проекту передбачено проведення різноманітних заходів: конференції, семінари, тренінги, круглі столи, просвітницькі екскурсії, ділові ігри, навчальні квести тощо.

У реалізації проекту передбачено такі ризики:

Недостатність молодих професійних кадрів серед освітян, які більш умотивовані на інновації, ніж освітяни старшого покоління, у яких нерідко відсутнє бажання змінювати педагогічні підходи, напрацьовані роками. Виникає конфлікт поколінь, що гальмує масове впровадження інноваційних технологій заклади.

Зміна географії експерименту з огляду на виникнення можливих соціально-економічних питань.

Для реалізації завдань проекту передбачено:

- ✓ заключення договорів про співпрацю з партнерами (Українським відділенням інституту І.Адизеса, методичними центрами (відділами), закладами освіти в Україні та закордоном, громадськими організаціями та іншими);
- ✓ розроблення щорічного плану проведення проекту професійного розвитку «Освітня толока» (орієнтуючись на запити педагогічних працівників);
- ✓ залучення фахівців для проведення заходів у рамках Толоки (тренінги, дискусії, обговорення, ділові ігри, майстер-класи тощо);
- ✓ відкриття «Дослідницької спіжарні» на сайті Українського відкритого університету для проведення експериментально-практичної роботи, зокрема з проблем впровадження моделі управління І. Адизеса та авторської моделі управління освітньою діяльністю в закладах позашкільної освіти О.В. Просіної;
- ✓ діагностика змін у набутті педагогічними працівниками професійних компетенцій у ході навчання в проекті;
- ✓ проведення діагностики та аналіз результатів кожної окремої освітньої події в рамках проекту;
- ✓ підбиття підсумків проекту.

Чек-лист організаційних кроків у реалізації освітніх подій у рамках проекту професійного розвитку «Освітня толока»

Крок 1 ☐	мотиваційно-діагностичний	Проходження електронної реєстрації, визначення очікувань, діагностика рівня знань, вмій установок в межах теми, яка пропонується для проведення навчання.
Крок 2 ☐	дистанційне навчання	Опрацювання педагогами матеріалів, які розміщуються на сторінці ГО «Центр освітніх ініціатив «Толока»
Крок 3 ☐	очний інтенсив	Очна зустріч для навчання під час майстер-класів, тренінгів, експертних сесій, фасилітованих дискусій тощо.
Крок 4 ☐	рефлексивно-підсумковий	Підбиття підсумків, рефлексія. Даний етап починається під час очної взаємодії, завершується дистанційно (під час проходження анкетування, тестування за допомогою googl forms)

План подій в рамках проекту професійного розвитку «Освітня толока на період з грудня 2019- грудень 2020

<i>Дата</i>	<i>Освітня подія</i>	<i>Виконавці</i>	<i>Місце проведення</i>
13-14 грудня 2019	Тренінг для директорів, заступників директорів закладів освіти і усіх зацікавлених освітян «Ідеальний керівник. Чому ним не можна стати?» Тренінг проводиться у рамках експериментально-практичної роботи по впровадженню методології менеджменту РАЕІ доктора І. Адізеса в управлінську діяльність закладів освіти.	Кафедра філософії і освіти дорослих, ГО «Центр освітніх ініціатив «Толока», Українське відділення інституту І. Адізеса	м. Київ, вул. Січових Стрільців 52а корп 3

9-13 січня	Міжнародна зимова освітня толока Workshop «Імпровізація і креативні методи навчання в музичній освіті» Сара Чен, доктор мистецьких наук, піаністка, США. Майстер-класи, тренінги українських вчених та практиків для педагогічних працівників з проблем управління закладами освіти в умовах децентралізації, екологічного виховання, мистецької освіти, питань дошкільної освіти, позашкільної освіти, профілактики професійного вигорання та вирішення конфліктів.	Кафедра філософії і освіти дорослих, ГО «Центр освітніх ініціатив «Толока»	м. Київ, вул. Січових Стрільців 52а корп 3
Квітень	Міжнародна весняна освітня толока Міжнародний обмін досвіду з питань освітньої діяльності закладів в умовах сучасних змін	Кафедра філософії і освіти дорослих, ГО «Центр освітніх ініціатив «Толока»	Туреччина
Червень	Всеукраїнська літня освітня толока Майстер-класи, тренінги для педагогічних працівників з проблем управління закладами освіти в умовах децентралізації, екологічного виховання, мистецької освіти, питань дошкільної освіти, позашкільної освіти, STEM-освіт, профілактики професійного вигорання та вирішення конфліктів	Кафедра філософії і освіти дорослих, ГО «Центр освітніх ініціатив «Толока», «Український дитячий центр «Молода гвардія»	«Український дитячий центр «Молода гвардія» м. Одеса
Листопад	Всеукраїнська осіння освітня толока Майстер-класи, тренінги для	Кафедра філософії і освіти	Навчально-методичний центр освіти

	педагогічних працівників з проблем управління закладами освіти в умовах децентралізації, екологічного виховання, мистецької освіти, питань дошкільної освіти, позашкільної освіти, STEM-освіт, профілактики професійного вигорання та вирішення конфліктів	дорослих, ГО «Центр освітніх ініціатив «Голока», Навчально-методичний центр освіти м. Львова	м. Львова
--	--	--	-----------

Цифровий відеоконтент для науково-методичного супроводу професійного розвитку фахівців

Розроблено цифровий відеоконтент для науково-методичного супроводу професійного розвитку фахівців упродовж міжкурсового період і з метою популяризації освітніх послуг УМО (проведено цикл вебінарів для освітянської спільноти, створено цифровий проєкт - інтерактивний кейс для позашкільників):

«Культурна компетентність у професійному розвитку особистості» у рамках заходів виставки «Освіта та кар'єра-2020». Режим доступу: <https://youtu.be/6eVV9Ka6VPE>;

«Креативна матриця прийняття рішень». Режим доступу: <https://youtu.be/dKh7b3PLlmU>;

«Марафон як технологія освіти дорослих: практичний досвід». Режим доступу: <https://youtu.be/bl924yjSNKQ>;

«Управління закладом освіти в умовах змін». Режим доступу: <https://youtu.be/viG4q6E7UVE>;

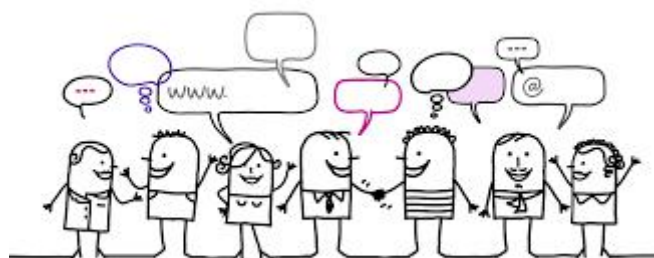
Освітній бранч "Офлайн VS Онлайн: коди доступу в позашкільній освіті". Режим доступу: <https://youtu.be/-9xOrED1ctk>

Психологічні засади індивідуалізації навчання в закладі позашкільної освіти: тьюторинг, скаффолдинг. Режим доступу: https://youtu.be/jsT8_iNPD-k

Інтерактивний кейс для позашкільників "Навчаймося разом: творчі знахідки викладачів кафедри філософії і освіти дорослих для педагогічних працівників закладів позашкільної освіти". Режим доступу: <https://cutt.ly/8mxLCsy>

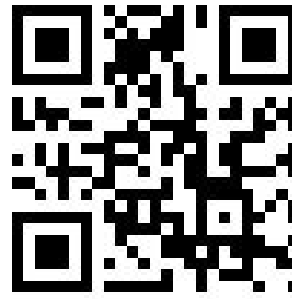
Протягом 2020 року активно використовується технологія конструювання соціальних мереж (*нетворкінгова технологія*), що передбачає систематичне створення і використання внутрішніх і зовнішніх зв'язків та включає спілкування, взаємодію і координацію дій між педагогами, групами чи організаціями з метою покращення продуктивності професійної діяльності, поширення і впровадження інновацій, надання освітніх послуг.

Соціальні мережі як різновид інноваційних соціальних медіа використовується в межах наукової роботи як засіб для налагодження горизонтальної комунікації та взаємодії із цільовою аудиторією в режимі онлайн, дає можливість швидко поширювати інформацію про освітні послуги, впливати на сприйняття образу інновацій та ставлення до них, реалізовувати інтерактивне спілкування учасників у режимі реального часу, підвищувати ступінь залучення педагогічних, науково-педагогічних і керівних кадрів до процесу впровадження інновацій загалом та ідей трансформаційного управління та інтеграцію елементів в практику освітнього процесу закладів позашкільної освіти зокрема.

Реалізації наукового проєкту відбувалася у рамках Договору про співпрацю між ДЗВО «Університет менеджменту освіти» та ГО «Центр освітніх ініціатив «Толока».

Основними платформами є:

- ✓ **сайт** “ГО Толока”: <http://toloka.org.ua>
- ✓ група у **Facebook**: <https://www.facebook.com/toloka.edua> (охоплено аудиторії - понад 3 тис. осіб)
- ✓ сторінка **Instagram**: [toloka.edua](https://www.instagram.com/toloka.edua) (охоплено аудиторії - близько 300 підписників)
- ✓ **YouTube** канал
<https://www.youtube.com/channel/UCBoodlPz4BgdMKkArQEZ8g>

На вказаних ресурсах розміщено науково-методичний супровід у форматі:

- ✓ інструменту візуалізації;
- ✓ професійної комунікації;
- ✓ науково-методичного супроводу фахівців закладів позашкільної освіти за індивідуальною освітньою траєкторією;
- ✓ популяризація авторських досліджень.

Отже, використання з-поміж іншого відкритого контенту, відкритих освітніх ресурсів дає змогу суттєво розширити освітнє середовище для фахівців закладів позашкільної освіти в умовах міжкурсового періоду, забезпечити формування і використання відкритого освітнього простору всіх споживачів інформації, відкриває додаткові можливості для розвитку ключових компетентностей замовників освітніх послуг загалом і управлінської - зокрема, для імплементації і впровадження науково-освітніх ідей в освітній простір позашкільної освіти.

КОРОТКА АНОТАЦІЯ АВТОРСЬКИХ ПУБЛІКАЦІЙ ДЛЯ ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ФАХІВЦІВ

Кириченко М. О., Просіна О. В., Кравчинська Т. С., Швень Я. Л.
Нелінійне світорозуміння освіти дорослих: неформальна освіта в системі
Українського відкритого університету післядипломної освіти / М. О.
Кириченко, О. В. Просіна, Т. С. Кравчинська, Я. Л. Швень // Науковий
часопис Національного педагогічного університету імені
М.П.Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. –
Вип. № 77, 2020. – Режим доступу:
<http://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/77/27.pdf>

Анотація. В умовах реформування системи освіти в Україні та інтеграції її до європейського освітнього простору актуалізується потреба в розробленні та впровадженні сучасних підходів до організації діяльності освітніх інституцій різних рівнів, зокрема закладів післядипломної освіти. Посилюється і потреба в новій філософії освіти, а саме: дистанційна освіта в умовах пандемії COVID-19 набуває найактуальнішого значення. А неформальна освіта, за такого підходу, дає змогу реального вибору освітніх стратегій та змісту для задоволення потреб дорослого, є справжнім освітнім простором для практико орієнтованого, соціально значущого оновлення професійних знань та здобуття освіти на новому рівні наукового знання. У відповідь на означені гострі суспільні виклики розкрито діяльність Українського відкритого університету післядипломної освіти «УВУПО», як першого в Україні самоврядного (автономного) закладу освіти типу розподіленого університету. Розроблено та розкрито проєкт міжрегіональної співпраці для професійного розвитку педагогічних працівників на основі проєктно-перетворювальної нелінійної парадигми та рефлексивно-позиційного підходу як виклик на вирішення актуальних проблем у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників, створення сучасних умов для швидкого розвитку системи неформальної освіти та запровадження трансформаційних процесів в аспекті неформальної освіти. Проєкт міжрегіональної співпраці представлено як форму соціальної взаємодії на основі відкритості, доступності, горизонтальних зв'язків та ставлень, під час якої формується спільнота прогресивних освітян, здатних реагувати на сучасні виклики та докорінно змінювати освітні підходи до власного навчання та своєї професійної місії.

Ключові слова: освіта дорослих, неформальна освіта, післядипломна педагогічна освіта, дистанційна освіта, педагогічні працівники.

Просіна О. Методика проведення SWOT-аналізу для стратегічного
планування освітньої діяльності закладів позашкільної освіти в умовах
пандемії. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської

молоді: зб. наук. праць. Київ: Інститут проблем виховання НАПН України. № 24, Кн. 2. 2020. С. 141-152. DOI <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2020-24-2-141-152>

Анотація. У статті розкрито методику проведення SWOT-аналізу для стратегічного планування освітньої діяльності закладів позашкільної освіти в умовах пандемії. У 1982 році професор Хайнц Вайріх запропонував матрицю SWOT, що досі залишається ефективним інструментом у стратегічному плануванні. Автором розкрито сутність методики SWOT-аналізу, що дозволяє врахувати зовнішні і внутрішні фактори, які безпосередньо або опосередковано впливають на функціонування закладу. Окреслено перебіг опитування, у якому взяли участь 41 педагогічний працівник з 12 регіонів України: м. Київ, Київська, Чернівецька, Вінницька, Чернігівська, Івано-Франківська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Тернопільська, Хмельницька, Львівська області. Узагальнено результати дослідження проведеного SWOT –аналізу в закладах позашкільної освіти у двох матрицях: початковій і TOWS. Наведено опитувальник, що був в основі проведеного дослідження. Представлено аналіз експертів виявлених чинників, що впливають на діяльність закладу позашкільної освіти в умовах пандемії, було встановлено фактори, що мають найбільше значення в умовах сьогодення. Описано важливий етап у проведенні SWOT-аналізу - кореляційний аналіз задля виявлення взаємозв'язків між компонентами системи в освітній діяльності закладів позашкільної освіти. Висока оцінка говорить про сильний вплив складової матриці на загальну систему. У статті наведено приклади кореляційного аналізу факторів, що набрали найвищу середню оцінку на думку експертів. У матриці TOWS скомбіновані результати SWOT аналізу, що дають можливість згенерувати варіанти підходів для освітньої діяльності в закладі позашкільної освіти в умовах пандемії, встановлені зв'язки між характеристиками та факторами із різних секторів SWOT дають підґрунтя для розробки стратегій посилення й нівелювання цих чинників. Практичне значення статті полягає в тому, що її матеріали можуть використовуватися для проведення SWOT аналізу в закладах освіти з метою стратегічного планування освітньої діяльності закладу в умовах пандемії.

Ключові слова: SWOT аналіз, матриця TOWS, стратегічне планування, освітня діяльність закладів позашкільної освіти в умовах пандемії

Просіна О. В. ОСАІ як інструмент оцінки організаційної культури (на прикладі позашкільного закладу освіти). Збірник наукових праць АУГОС, 2020. С. 71-75 doi:10.36074/15.05.2020.v4.27.

Анотація. Методика ОСАІ є ефективним інструментом для діагностики організаційної культури закладу позашкільної освіти. За результатами діагностики якщо більшість членів колективу акцентує увагу на тих самих типах культури, можна говорити про наявність погодженої культури. Автори діагностики зазначають, що дослідження показали, що культурна

погодженість сприяє підвищенню ефективності організацій. Наявність культурної непогодженості негативно впливає на продуктивність і вимагає зміни культури. Вчені наголошують, що при аналізі культурної погодженості особливу увагу варто приділяти розбіжностям більш ніж на десять пунктів рейтингової оцінки.

Ключові слова: заклади позашкільної освіти, трансформаційні зміни, організаційна культура, діагностика організаційної культури, ОСАІ.

Інші публікації:

Просіна О. В. Управлінська діяльність керівника закладу освіти в умовах освітніх трансформацій / О. В. Просіна // «Шкільний світ». Управління освітою №3 [423] березень 2020. – С. 8 – 65

Просіна О. В. Креативний менеджмент / О. В. Просіна // Спецвипуск журналу «Шкільний світ». – Методист № 6, червень 2020. – С. 4-79

Швень Я. Л. Особливості проведення марафону в системі неформальної освіти дорослих: дистанційний модуль на платформі «Толока» / Я. Л. Швень // Збірник матеріалів Регіональної науково-практичної інтернет-конференції «Напрямки та сучасні фактори розвитку професійної компетентності педагога суспільно-гуманітарні аспекти (29 травня 2020 року) / Комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради, кафедра суспільногуманітарних дисциплін. – Житомир, 2020. – С. 130-132.

Швень Я. Л. 16 чинників динамічного навчання: рекомендації ведучому під час підготовки методичних заходів / Я.Л.Швень // Журнал «Завуч». – № 2 (656), лютий 2020. – С. 16-22.

Швень Я. Л. Дорослий навчається, дорослий навчає / Я. Л. Швень // Журнал «Завуч». – № 2 (656), лютий 2020. – С. 22-28.

Швень Я. Л. Теоретико-прикладні засади рефлексивного оцінювання в умовах психологічно безпечного освітнього середовища формальної і неформальної освіти / Я. Л. Швень // Збірник матеріалів Регіональної науково-практичної інтернет-конференції «Андрагогічний супровід особистісного та професійного зростання педагога (30 вересня 2020 року) / Комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради, кафедра суспільногуманітарних дисциплін. – Житомир, 2020. – С. 155-162. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/14F-S9Vb8D6XST6YCyE3AL-Mxb0oUn85s/view>

Швень Я. Л. Варіативні елементи інтеграції ключових умінь XXI століття в простір формальної і неформальної освіти: практичний досвід / Я. Л. Швень // Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції

«Психолого-педагогічний супровід професійної підготовки та підвищення кваліфікації фахівців в умовах трансформації освіти», 18 грудня 2020 року. - Київ, ДЗВО УМО (електронний ресурс).

Швень Я. Л. Професійна етика педагога Нової української школи: воркшоп / Я. Л. Швень // Журнал “Методист”, № 1-2 (109-110), січень-лютий 2021. – К., Видавництво “Шкільний світ”. – С. 44-68.

Швень Я. Л. Психологічні засади тьюторингу в закладі позашкільної освіти / Я. Л. Швень // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Позашкільна освіта у викликах сучасності: досягнення та вектори розвитку», 22 квітня 2021 року. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/cgi/users/home?screen=EPrint%3A%3AView&eprintid=725494>

Швень Я. Л. Вивчення стану готовності до змішаного навчання педагогічних працівників в умовах пандемії / Я. Л. Швень // Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференція “Психолого-педагогічний супровід професійної підготовки та підвищення кваліфікації фахівців в умовах трансформації освіти”. – К., ДЗВО УМО. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/cgi/users/home?screen=EPrint%3A%3AView&eprintid=725488>

З цими та іншими публікаціями можна ознайомитись на ресурсі е-бібліотеки НАПН України (ресурс кафедри філософії і освіти дорослих по рокам: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/dpeae/>)

Договори про співпрацю

№ з/п	№ договору	Назва установи	Відповідальна особа	Дата укладання
1	Д20-03	Центр позашкільної освіти та професійного самовизначення учнівської молоді «Соняшник» Білоцерківської міської ради Київської області	Гутник Віра Дмитрівна директор	26.02.2020
2	Д20-04	Комунальний заклад Київської обласної ради «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини»	Нестерук Тамара Василівна в.о. директора	26.02.2020
3	Д20-05	Палац творчості дітей та юнацтва Броварської міської ради Київської області	Павлученко Валентина Зіновіївна директор	26.02.2020
4	Д20-06	Богуславський районний центр дитячої та юнацької творчості Богуславської районної ради Київської області	Луценко Наталія Леонідівна директор	26.02.2020
5	Д20-07	Бородянський районний центр дитячої та юнацької творчості	Двораківська Наталія Анатоліївна директор	26.02.2020
6	Д20-08	Баришівський центр позашкільної роботи «Мрія» Баришівської селищної ради Київської області	Головерда Сергій Анатолійович директор	26.02.2020
7	Д20-09	Дитячий естетико-натуралістичний центр «Камелія» Броварської міської ради Київської області	Хаврюта Наталія Іванівна директор	26.02.2020
8	Д20-10	Вишнівський центр творчості дітей та юнацтва відділу освіти Києво-Святошинської районної державної адміністрації	Стаменова Тетяна Анатоліївна директор	26.02.2020
9	Д20-11	Васильківський міський Центр дитячої та юнацької творчості	Слободянюк Тетяна Андріївна директор	26.02.2020
10	Д20-12	Бучанський центр позашкільної роботи	Куцевалов Андрій Володимирович директор	26.02.2020
11	Д20-13	Ставищенський районний центр дитячої та юнацької творчості Ставищенської районної ради Київської області	Будакова Наталія Анатоліївна директор	26.02.2020

12	Д20-14	Вишгородський міський центр художньо-естетичної творчості учнівської молоді «Джерело»	Кисіль Наталія Михайлівна директор	26.02.2020
----	--------	---	--	------------

Відомості про авторів

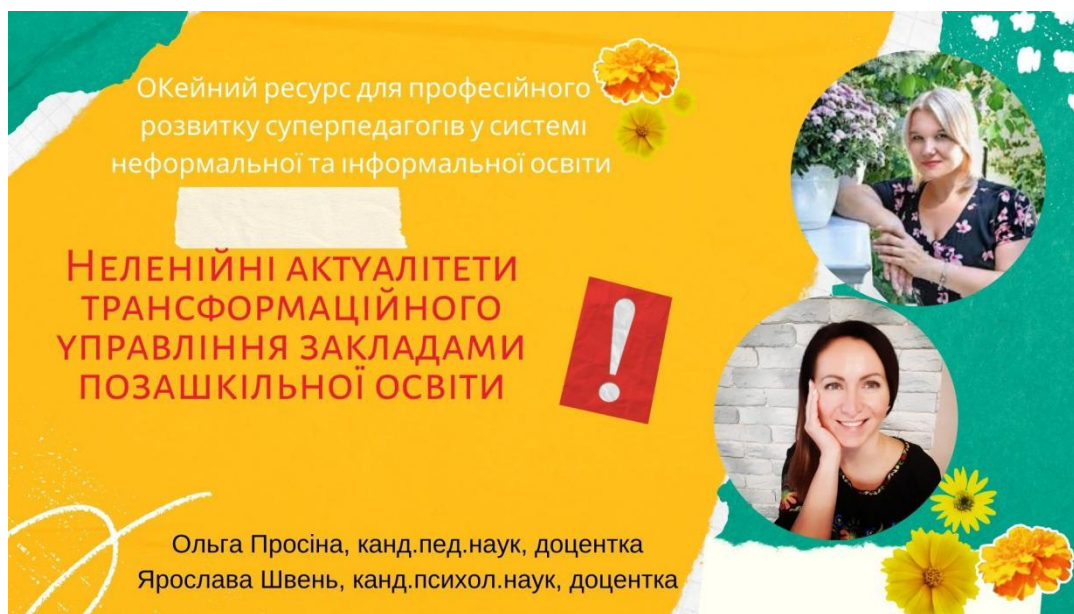
Ольга Володимирівна Просіна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри філософії і освіти дорослих Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти», тренер Нової української школи, автор наукових робіт, присвячених проблемам професійного розвитку педагогів і керівників закладів позашкільної та загальної середньої освіти в різних формах науково-методичної роботи, у післядипломній освіті, у системі взаємодії з міжнародними й вітчизняними громадськими організаціями, освітніми фондами, батьківською спільнотою тощо. Засновниця ГО Толока.

Ярослава Леонідівна Швень – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри філософії і освіти дорослих Центрального інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти». Член національної психологічної асоціації. Сертифікований тренер курсу «Ключові уміння 21-го століття», 2019 (British Council). Автор близько 100 наукових праць, присвячених психолого-педагогічним проблемам освіти дорослих, (8 посібників у співавторстві, 1 з них - гриф МОНУ (збірник спецкурсів для НУШ). Авторка освітніх проєктів, онлайн курсів, вебінарів у системі формальної і неформальної освіти.

Відеопрезентація науково-методичного комплексу

Режим доступу: <https://youtu.be/RkFvTBDnAs8>

Кому адресований науково-методичний комплекс

Науково-методичний комплекс розроблено для керівників закладів позашкільної освіти для неформальної та інформальної освіти в умовах сучасних освітніх викликів. Матеріали науково-методичного комплексу також будуть цікавими для науковців, працівників закладів вищої освіти, організаторів післядипломної педагогічної освіти, керівників загальноосвітніх навчальних закладів та закладів позашкільної освіти, методичних служб усіх рівнів, а також усіх, хто цікавиться питаннями освіти дорослих.